

Kościół św. Wojciecha

W miejscu, gdzie wg tradycji św. Wojciech miał głosić Słowo Boże w XIII w., wzniesiono pierwszą świątynię, a obecna powstała w XV w., rozbudowana w XVI i XVII w. Po obniżeniu wieży w XVIII w. dzwony przeniesiono do drewnianej dzwonnicy. W czasie II wojny światowej był jednym z dwóch (obok kościoła Matki Boskiej Bolesnej na Łazarzu) kościołów dostępnych dla ludności polskiej.

Zniszczony w 1945 r. w czasie walk o Poznań, wkrótce został odbudowany.

To świątynia gotycka, trójnawowa ze sklepieniem gwiaździstym. Wnętrze zdobi secesyjna polichromia Antoniego Procajłowicza z lat 1911-13. Ołtarz główny - stylizowany na gotycki - pochodzi z 1953 r. i jest dziełem Antoniego Szulca, nawiązującym do średniowiecznego tryptyku; w kwaterze środkowej późnogotycka płaskorzeźba Wniebowzięcia Maryi Panny z 1. połowy XVI w. Z trzech ołtarzy bocznych na uwagę zasługują dwa w nawie lewej - z obrazem *Aniołów Stróżów* (dzieło Krzysztofa Boguszewskiego z 1631 r.) oraz z obrazem *Oplakiwanie Chrystusa* (z 2. połowy XVI w.). Są tu także dwa dzieła Marcina Rożka: marmurowy sarkofag dr. Karola Marcinkowskiego z 1923 r. i ambona ze sztucznego kamienia z 1925 r. ozdobiona popiersiami wybitnych kaznodziejów polskich. W kaplicy św. Antoniego okazała krata z XVII w., ołtarz z obrazami św. Antoniego i św. Anny Samotrzec z elementów z XVII i XVIII w., a na ścianach epitafia zasłużonych Wielkopolan: Józefa Wybickiego, Andrzeja Niegolewskiego, Michała Sokolnickiego, Antoniego "Amilkara" Kosińskiego, Wacława Gieburowskiego i Wojciecha Turskiego (proboszcza kościoła w XVI w.). W kruchcie przy krańcu prawej nawy tablica Hipolita Cegielskiego z 1946 r. W oknach kościoła witraże z lat 1948-2005.

Atrakcją kościoła jest czynny w okresie Bożego Narodzenia ruchomy żłóbek betlejemski z 102 figurami, m.in. władców Polski i bohaterów narodowych.

Na ścianach zewnętrznych kościoła oraz na otaczającym go murze znajdują się liczne tablice pamiątkowe wybitnych Wielkopolan (m.in. Klaudyny Potockiej, Emilii Szczanieckiej).

W podziemiach kościoła z inicjatywy ówczesnego proboszcza Bolesława Kościelskiego utworzono w 1923 r. Kryptę Zasłużonych Wielkopolan. Jako, że krypta była zbyt mała, w l. 1996-97 zbudowano nową wg proj. Jerzego Gurawskiego i połączono ją ze starą kryptą przejściem wykutym w fundamentach kaplicy południowej. Tutaj złożono trumny Józefa Wybickiego (1747-1822), Antoniego "Amilkara" Kosińskiego (1769-1823), Andrzeja Niegolewskiego (1787-1857), Feliksa Nowowiejskiego (1877-1946), ks. Wacława Gieburowskiego (1878-1943), Heliodora Świącickiego (1854-1923),

Tadeusza Szeligowskiego (1896-1963), Stefana Poradowskiego (1902-67), ks. Franciszka Bażyńskiego (1801-76), ks. Aleksandra Żychlińskiego (1889-1946) i Pawła Edmunda Strzeleckiego (1797-1873) oraz urny z prochami Ignacego Prądyńskiego (1792-1850) i z sercem Jana Henryka Dąbrowskiego (1755-1818). W bocznych komorach krypty pochowano m.in. księży: Wojciecha Turskiego (zm. 1592) i Krzysztofa Boguszewskiego (zm. 1635). W krypcie na uwagę zasługuje barokowa płyta nagrobna z 2. połowy XVII w.